

Overzicht Beheerpakketten Agrarisch Natuur- & Landschapsbeheer 2016

Versie: aangepast voor Collectief Deltaplan Landschap

10 december 2015

Opbouw van de beheerpakketten

Het agrarisch natuurbeheer van de Maasheggen is conform de provinciale doelen gericht op de verbetering van akkerplanten, struweelvogels (braamsluiper, grauwe klauwier), boerenlandvogels (steenuil en patrijs), aan bomen gebonden soorten (gekraagde roodstaart, geelgors), botanisch rijke graslanden (bloemen, insecten en rijk bodemleven), zoogdieren (das en kleine marterachtigen) en insecten (sleedoorpage).

De pakketten zijn opgebouwd uit de volgende onderdelen:

1. Beschrijving

In deze alinea wordt een algemene beschrijving gegeven ten aanzien van doel, functie en voorkomen van het beheerpakket.

2. Beheereisen

Dit zijn de beheermaatregelen en –voorschriften die gekoppeld zijn aan de activiteiten in de Catalogus Groenblauwe Diensten (bijlage G) en waarop de beheervergoeding is gebaseerd. Dit zijn de maatregelen waarop de NVWA in opdracht van RVO.nl (EU controle en verificatie) zal controleren. De bestaande beheereisen zijn hierin opgenomen. Achter elke beheereis staat tussen []-en een nummer. Dit nummer verwijst naar de zgn. ‘koppeltabel’.

3. Aanvullende beheervoorschriften

Dit zijn voorschriften aanvullend aan de beheereisen en die vooral een verdere detaillering en invulling van de beheereisen zijn. Deze aanvullende voorschriften zijn van belang om daadwerkelijk natuurkwaliteit c.q. behoud van doelsoorten te realiseren. Het collectief zal toezien dat deze voorschriften, naast de beheereisen, door de deelnemers worden nageleefd.

4. Beheerpakketten

Voor diverse pakketten zijn meerdere varianten ontwikkeld. Deze staan beschreven onder het kopje ‘beheerpakketten’. In een enkel geval worden hierbij ook eisen vermeld, die voor die variant gesteld worden aan het beheer. Deze eisen vallen onder de ‘beheereisen’ en worden door de NVWA gecontroleerd.

Definitie van de term beheereenheid i.r.t. de beheereisen

In de beheereisen van de diverse beheerpakketten bestaat een onderscheid in de frequentie van de uitvoering van het beheer:

- Jaarlijks beheer;
- Gefaseerd of periodiek beheer (met beheercyclus langer dan één jaar).

Bij beheerpakketten met jaarlijks beheer, bijvoorbeeld akkerranden die jaarlijks opnieuw worden ingezaaid, of grasland met een rustperiode, moet dit beheer jaarlijks op de afgesproken locatie worden uitgevoerd conform de afspraken in het beheercontract. Alle beheereisen gelden dan voor alle individuele beheereenheden, dus op element niveau.

Pakket 5 Kruidenrijk grasland

Beschrijving

Kruidenrijk grasland is van groot belang voor de biodiversiteit. Bloeiende kruiden trekken insecten aan die fungeren als voedselbron van diverse vogelsoorten die in het struweel of in bomen broeden. Vlinders hebben baat bij de beschikbare nectar, en ook kleine zoogdieren profiteren van het ruime insectenaanbod.

5e Kruidenrijk grasland

Kruidenrijk grasland bestaat uit oud, bestaand grasland waar minimaal 20% van het botanische bestand bestaat uit kruiden en mossen.

5h Kruidenrijke graslandstroken langs heggen

Kruidenrijke graslandstroken liggen hoofdzakelijk langs heggen.

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten in CGBD)

- *Pakketten a t/m g, j en k: er wordt een rustperiode in acht genomen van 1 april tot 15 juni, 22 juni, 1 juli of 8 juli (zie beschreven onder pakket e.) [1] en voor de randen pakket h.*
- *In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats [2]*
- *Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7]*
- *Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd [17]*
- *Minimaal a (zie beschreven onder pakketten) verschillende indicatorsoorten uit lijst b zijn in transect aanwezig in de periode x tot y (groeiseizoen) [19]*
- *Bij pakketten a t/m g, j en k: Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan [25]*

Aanvullende beheervoorschriften

In aanloopfase met hoge grasproductie

- *Met zodeverstoring en het opbrengen van biologisch hooi kan naar de kruidenrijke fase worden toegewerkt.*
- *Niet bemesten, zo vaak mogelijk maaien en afvoeren, niet inscharen.*

In de kruidenrijke fase

- *Uitsluitend bemesting met vaste (runder)mest toegestaan buiten de rustperiode.*
- *Het gewas wordt jaarlijks voor 1 augustus afgevoerd door middel van maaien en afvoeren.¹ Tweede keer maaien en afvoeren is toegestaan afhankelijk van de groei van het gewas.*
- *Beweiding alleen toegestaan op rand (pakket 5h).*
- *Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.*

¹ In overleg en na schriftelijke toestemming van het collectief kan hiervan afgeweken worden en rustperiode ingekort worden tot bijvoorbeeld 1 juli.

Pakket 9 Poel en klein historisch water

Beschrijving

Poelen zijn natuurlijke of gegraven laagtes om over water voor vee te beschikken. Doorgaans betreft het geïsoleerd stilstaand water dat wordt gevoed door grond- en/of regenwater. Poelen zijn van groot belang als voortplantingsbiotoop voor amfibieën en libellen in het cultuurlandschap.

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten in CGBD)

- Minimaal 5 % tot maximaal 100 % van de beheereenheid wordt van 1 september tot 15 oktober geschoond en/of gemaaid (zie beschreven onder pakketten) [23]
- Snoei- en of maaifval is verwijderd [24]
- Voor de poelencusters en de omgeving wordt een integraal beheerplan gemaakt. Hierbij wordt samengewerkt met andere terreineigenaren zoals Staatbosbeheer.

Aanvullende beheervoorschriften

- Het collectief gaat uit van een beheercyclus van 4 jaar waarbij elke 2 jaar de helft van het natte profiel wordt gemaaid. Mocht de vegetatieontwikkeling gering zijn dan kan de cyclus langer worden. Een incidentele droogval is toegestaan in de periode 15 juni tot 15 november.
- Vertrapping van de oevers bij het gebruik van het element als veedrinkpoel wordt voorkomen. Bij het gebruik als veedrinkpoel is minimaal de helft van de oeverlengte uitgerasterd. Of het uitrasteren wenselijk is, zal per situatie bekeken worden.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het element gebruikt worden.
- Er mogen geen vissen of andere dieren (zoals eenden en ganzen) worden uitgezet of gekweekt.
- Sloopmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Ook het droge profiel zal cyclisch worden onderhouden. De frequentie daarbij valt in principe samen met die van het natte profiel, d.w.z. dat indien nodig elke 2 jaar de helft van de oevervegetatie wordt gemaaid of bij eventuele ontwikkeling van houtige gewassen, (met name wilg) wordt deze laag bij de grond afgezaagd en afgevoerd (dus niet uittrekken maar het bodemprofiel intact laten).

Pakketten

- Kleine poel (< 175 m²), van 1 september tot 15 oktober, 75 % tot 100 %*
- Grote poel (> 175 m²) en klein historisch water, 1 september tot 15 oktober, 75 % tot 100 %*
- Jaarlijks beheer < 175 m²*
- Jaarlijks beheer + eens in de 10 jaar opschonen binnen beheerperiode < 175 m²*
- Jaarlijks beheer > 175 m²*
- Jaarlijks beheer + eens in de 5 jaar opschonen binnen beheerperiode > 175 m²*
- Jaarlijks beheer + eens in de 10 jaar opschonen binnen beheerperiode > 175 m²*

Pakket 16 Vogelakker (meerjarig, facultatief)

Beschrijving

Een vogelakker bestaat uit een perceel, met een afwisseling van stroken meerjarig eiwitgewas (luzerne/rode klover) en kruidenrijke natuurbraak (gras/graan/kruidenmengsel). Het eiwitgewas wordt regulier 2, 3, of 4x per jaar geoogst, rekening houdend met het broedgedrag van de Veldleeuwerik. De natuurbraakstroken worden na het broedseizoen voor maximaal 50% gemaaid en afgevoerd. Een vogelakker blijft drie à vier jaar in stand.

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten in CGBD)

- *Pakket a en b:* Minimaal 90 % en maximaal 100 % van de beheereenheid bestaat tussen 1 juni en 31 december uit één van de volgende gewassen of teelten: granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), ingezaaide kruiden, eiwitgewassen (luzerne, rode klover), braak, of een combinatie van deze [9]
- *Pakket c:* Minimaal 90 % en maximaal 100 % van de beheereenheid bestaat tussen 1 juni en 15 november uit één van de volgende gewassen of teelten: granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), ingezaaide kruiden, eiwitgewassen (luzerne, rode klover), braak, of een combinatie van deze [9]
- De beheereenheid wordt niet beweid. [11]

Aanvullende beheervoorschriften

Pakket 16a Meerjarig

- Van het niet beteelde gedeelte (kruidenrijke natuurbraak met gras/graan/kruidenmengsel) wordt jaarlijks maximaal 50 % gemaaid, en wel na 1 augustus.
- De eiwitgewassen worden jaarlijks normaliter drie keer maar minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd.
- De gedeeltes met eiwitgewassen, braak en graan worden in stroken naast elkaar geteeld.
- Als zomergraan wordt zomertarwe in gangbare dichtheden gezaaid in de gangbare periode en mag niet worden geoogst waardoor in feite een wintervoedselveldje in de vogelakker ontstaat.
- Het graan blijft staan tot 15 maart van het volgende kalender jaar en dient daarna geklepeld of gemaaid en daarna ondergewerkt of afgevoerd te worden in het geval dat er een zomergraan wordt gezaaid. De beheereenheid mag alleen worden bemest op het gedeelte met eiwitgewassen, en wel binnen 2 dagen na een maaibeurt. Als er bemest wordt is alleen rundermest toegestaan. Andere vormen van dierlijke mest en kunstmest zijn niet toegestaan.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel mogelijk conform het Protocol Chemische bestrijding bij agrarisch natuurbeheer, gepubliceerd op de website van SCAN.

Pakket 18 Kruidenrijke akker

Beschrijving

Kruidenrijke akkers op zwaardere gronden zijn zeer schaars in Nederland en vaak slecht ontwikkeld. Het eindbeeld voor een kruidenrijke akker is die van een vruchtwisseling die minimaal voor de helft uit maaivruchten bestaat en een nadruk op winter of zomergranen heeft. Het graan is daarbij wel duidelijk aanwezig, maar laat voldoende ruimte voor kruiden tussen het graan en in de ondergroei. Daar hoort ongeveer een graanproductie van 2,5-3 t/ha bij. Het graan moet bij voorkeur volledig tot rijpheid komen om ook de tussenliggende kruiden tot zaadzetting te laten komen. De ontwikkeling van probleemveronkruiding als distels en hoefblad wordt goed in de gaten gehouden en er wordt op tijd ingegrepen om deze niet al te dominant te laten worden.

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten in CGBD)

- Minimaal 40% tot maximaal 100% van de beheereenheid bestaat van 15 mei tot 15 juli uit het gewas graan (niet zijnde maïs). [9]

Aanvullende beheervoorschriften

- Chemische onkruidbestrijding is enkel mogelijk conform het Protocol Chemische bestrijding bij agrarisch natuurbeheer, gepubliceerd op de website van SCAN.
- Er wordt gekozen voor minimale niet-kerende grondbewerking en minimale bemesting.
- De vruchtopvolging en keuze voor type graan (wintergraan of zomergraan) wordt afgestemd met het collectief. Bij de keuze van de gewassen in de niet-graanjaren wordt rekening gehouden met het voorkomen van ernstige structuurschade door erg late oogst.
- De bemesting mag alleen bestaan uit vaste dierlijke mest van rundvee, geiten of schapen of compost. Een lichte bemesting met drijfmest in het najaar voorafgaand aan een groenbemester is toegestaan. Jaarlijkse bemesting mag gemiddeld niet boven de 80 kg N totaal/ha komen en wordt bij voorkeur gegeven aan de hakvruchten.
- De graanstoppel moet na oogst blijven liggen tot minimaal begin oktober tenzij voor bestrijding van opkomende probleemveronkruiding (bv akker(melk)distels, klein hoefblad, kweek, ridderzuring) met de veldmedewerker wordt overeengekomen dat direct na de oogst deze onkruiden pleksgewijs mogen worden bestreden.
- In de eerste jaren wordt na het zaaien van het graan in overleg met het collectief een mengsel onkruidzaden ingezaaid die past bij het in te zaaien graangewas.
- Mechanische onkruidbestrijding in de granen alleen in de vorm van eggen en alleen in zomergranen. Bij probleemveronkruiding met bepaalde zaadonkruiden kan hiervan afgeweken worden in overleg met collectief. Cruciaal in het voorkomen van veronkruiding op zwaardere kleigronden is de juiste timing.

Pakketten

- a. Drie van de zes jaar graan: In tenminste drie van de zes jaren van de beheerperiode wordt graan (met uitzondering van maïs) verbouwd.

Pakket 19 Kruidenrijke akkerranden

Beschrijving

Beheerde (meerjarige) akkerranden in kleinschalige cultuurlandschappen hebben een belangrijke functie als voedselbron en schuilgelegenheid voor diverse soorten vogels, zoogdieren, insecten, reptielen en amfibieën. De natuurlijke vijanden die ingezaaide kruiden aantrekken kunnen bovendien bijdragen aan een verminderde noodzaak voor chemische bestrijding. Uitgangspunten bij het beheer is dat een deel van de rand hernieuwd wordt ingezaaid met het graan/kruidenmengsel zodat dit winter over kan blijven staan als wintervoedsel. Het overige deel van de rand vormt een bloemrijke rand die elk jaar in het najaar moet worden gemaaid zodat deze kort de winter ingaat. Uitgangspunt bij het beheer zijn het gebruik van autochtone soorten, variatie in randen en alleen bodemverstoring bij herinzaai.

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten in CGBD)

- Minimaal 90% tot maximaal 100% van de beheereenheid bestaat van 15 mei tot 1 september uit één van de volgende gewassen of teelten: gras, granen (niet zijnde maïs of graanstoppel), ingezaaide kruiden, eiwitgewassen (lucerne, rode klaver), braak of een combinatie. [9]
- De beheereenheid wordt niet beweid. [11]

Aanvullende beheervoorschriften

- Het eerste jaar wordt de hele rand ingezaaid met een mengsel van zomergranen, eenjarig bloeiende kruiden/gewassen, meerjarig bloeiende kruiden, luzerne/klaver en grassen. Het collectief zal in overleg met de deelnemer nader bepalen voorafgaand aan het inzaaien welke kruidenmengsels (ten behoeve van bijen, vlinders of kevers) kunnen worden toegevoegd aan de graansoorten. Zaaikaarten staan op collectiefdeltaplan.nl. Het collectief kan indien gewenst een zaadmengsel leveren.
- In de jaren die volgen wordt steeds een derde van de rand hernieuw ingezaaid in het voorjaar om weer graan te hebben dat als wintervoedsel kan blijven overstaan. Hiervoor mag dit deel in de periode 1 september tot 15 april worden geploegd. Welke delen worden hernieuwd wordt overlegd met het collectief.
- Van de meerjarige rand wordt een mozaïek beheer toegepast waarbij steeds verschillende ontwikkelstadia tegelijk aanwezig zijn. Hierdoor gaat ook een deel ruig de winter in terwijl andere delen kort de winter in gaan.
- Het wordt sterk aanbevolen om te werken met een vals kiembed vóór het inzaaien van het mengsel, om ongewenste onkruiden tegen te gaan.
- Bij maaiwerkzaamheden wordt het maaisel binnen een maand afgevoerd, tenzij in het bovengenoemde beheerplan gegronde redenen zijn aangevoerd om dit niet te doen.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan. Pleksgewijze mechanische bestrijding door uitsteken of vaker maaien van ongewenste soorten (Ridderzuring en Jacobskruiskruid) wel. Ook kunnen hoeken met opkomende probleemveronkruiding uitgekozen worden voor eerder maaien of eerder hernieuwen. Dit gebeurt in overleg met het collectief.

- Bemesting in principe niet toegestaan. Bij duidelijke tekorten in overleg met het collectief alleen in jaren van hernieuwde inzaai.

Pakketten

d. De beheereenheid is een rand van 12 meter breed.

e,f,g. De beheereenheid is een rand van minimaal 15 (pakket e), 18 (pakket f) of 1,5 meter (pakket g) meter breed. *Mag, maar >12 meter wordt niet extra vergoed en in de aanvraag opgenomen als zodanig.*

Pakket 21 Beheer van bomenrijen

Beschrijving

Het beheer van bomenrijen is gericht op het behoud van bomen in heggen en knotbomen. Maasheggen zijn van oudsher heggen mét bomen, zowel knot als opgaande bomen. Aanplant en bescherming van nieuwe bomen in heggen wordt daarom gestimuleerd. Bomen in de heggen moeten worden ontzien en men draagt zorg voor het niet beschadigen van de bomen in de heg tijdens de snoei en/of andere werkzaamheden aan of nabij de heg. Evenals het merken (met rood/wit lint) van jonge bomen zodat deze tijdens het snoeien herkenbaar zijn voor de machinist op de tractor, wordt aanbevolen.

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten in CGBD)

- Tenminste 10% van de beheereenheid wordt jaarlijks gesnoeid, geknot of afgezet in de periode van 1 oktober tot en met 1 maart
- Minimaal 5% tot max. 40% van de beheereenheid is gesnoeid in de periode 1 oktober van het vorige tot 1 maart van dit kalenderjaar. Het overige deel wordt in stand gehouden. [22]
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd [24]
- Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7]
- De beheereenheid wordt niet beweide [11]

Aanvullende voorschriften

- Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Beschermen van het element tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden.
- Het raster mag niet aan het element bevestigd worden.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel, tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, pleksgewijze mechanische bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid en/of frequenter maaien kan wel.
- Ook ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier mogen via uitgraven, of mechanische behandeling worden bestreden.
- Bemesting is niet toegestaan.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.

Pakketten

a. Beheer van bomenrijen

- als het gaat om knotbomenrijen, heeft het de voorkeur om bomen in een cyclus van 4 tot 6 jaar (om en om) te knotten afhankelijk van soort boom (wilg, eik, es)
- voor oudere bomenrijen afhankelijk van de locatie (langs wegen) alleen indien (verkeers)veiligheid daarom vraagt.

- voor jonge opgaande bomen een 'begeleiding snoei'

Pakket 22 Knip- en scheerheg

Beschrijving

Knip- en scheerheggen zijn van belang voor de biodiversiteit vanwege hun functie als broedgebied voor struweelvogelsoorten en als leefgebied voor vele soorten insecten en daarmee weer als voedselgebied voor vleermuizen. Ze worden door vleermuizen ook gebruikt als oriëntatiestructuur.

Pakket 22a Snoei op groei

Door jaarlijks snoei-op-groei toe te passen groeit de heg ieder jaar een beetje tot een maximum van 3 meter breed. Daarna wordt vormsnoei toegepast. Hierna herhaalt zich het proces, met als groot voordeel mooie, dichte heggen, die ondanks de jaarlijkse snoei wel bloeien en agrariërs geen hinder bezorgen. Met als resultaat een robuuste knip- en scheerheg. Voor bomen in heggen, zie pakket 21.

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten in CGBD)

- De beheereenheid wordt in een cyclus van minimaal eenmaal per 3 jaar en maximaal eenmaal per jaar gesnoeid (geknipt/geschoren) in de periode van 15 juni tot en met 15 maart
- Minimaal 20% tot max. 100% van de beheereenheid is gesnoeid in de periode 15 juni van het vorige tot 15 maart van dit kalenderjaar. Het overige deel wordt in stand gehouden. [22]
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd [24]
- Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7]
- De beheereenheid wordt niet beweid [11]

Aanvullende beheervoorschriften

- In alle gevallen zullen de heggen driezijdig (onderzijde iets breder) gesnoeid worden.
- Klepelmaaiers zijn niet toegestaan. Voor het snoeien van eenjarige groei is een slagmaaier de geschikte machine; voor het snoeien van 2, 3 jarige hergroei een cirkelzaag of heggenknipper. Na knippen of scheren is de heg minimaal 1.2 meter hoog en 1 meter breed.
- Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, alleen pleksgewijze mechanische bestrijding van Akkerdistel, Ridderzuring en Jacobskruiskruid (in nieuwe elementen) indien nodig.
- Ongewenste houtsoorten, zoals vlier, Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier mogen via uitgraven en mechanische behandeling worden bestreden.
- Andere houtige opslag in de zoom van de heggen, in de meeste gevallen wortelopslag van sleedoorn buiten de directe lijn (raster) van de heg dient minimaal iedere 4 jaar vlak boven de grond afgeknipt of afgezaagd te worden zodat de heg hiervan geen concurrentie ondervindt. De hergroei van sleedoorn is belangrijk voor de doelsoort sleedoornpage.
- Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden.
- Het raster mag niet aan het element bevestigd worden.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.

- Bemesting is niet toegestaan.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.

Pakket 23 Struweelhaag

Ze vormen een belangrijk leefgebied voor aan struwelen en zomen gebonden flora en fauna van het cultuurlandschap en zijn van belang als voedselgebied en migratieroute voor zoogdieren.

Voor bomen in heggen, zie pakket 21.

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten in CGBD)

- Minimaal 5% tot maximaal 100% van de beheereenheid is gesnoeid in de periode 1 januari – 31 december. Het overige deel wordt in stand gehouden [22]
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd [24]
- Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7]
- De beheereenheid wordt niet beweide [11]

Aanvullende beheervoorschriften

- Algemeen: De beheereenheid wordt periodiek gesnoeid of afgezet.
- Eenzijdig snoeien van struweelhagen kan tussentijds worden toegepast bij hagen die grenzen aan een pad of weg (vanwege verkeersveiligheid en doorgang).
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan. Pleksgewijze mechanische bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en Jacobskruiskruid (in nieuwe elementen) kan worden toegepast.
- Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier mogen via uitgraven en/of mechanische behandeling worden bestreden.
- Bemesting is niet toegestaan.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.
- Bij voorkeur snoeien met een cirkelzaag. Het gebruik van een klepelmaaier of hydraulische schaar is niet toegestaan.
- Het snoeien kan gecombineerd worden met het vlechten van de haag. Vlechten zal spaarzaam worden toegepast. Het vlechten van een heg kan de natuurwaarde verhogen omdat goed gevlochten heggen een dichte takkenstructuur hebben. Door voldoende dunne takken bij het vlechten te handhaven zal de heg het jaar na vlechten ook kunnen bloeien en vrucht dragen.
- Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden.
- Het raster mag niet aan het element bevestigd worden.
- Slootmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.

Pakketten

- **23a snoeycyclus 5 - 7 jaar 1 oktober tot 15 maart** (1 maal per 5-7 jaar aan drie zijden snoei)
- **23b snoeycyclus > 12 jaar 1 oktober tot 15 maart** (1 maal per 12-25 jaar afzetten)

- **Vormsnoei** zwaar 3-zijdig snoeien. De maatvoering na snoeien is ca. 1.2m breed en 1.5 m hoog. Snoeien dient te geschieden minimaal 10 cm boven de laatste snoeibeurt.

Pakket 25 Beheer van bomen op landbouwgrond

Beschrijving

Maasheggen zijn van oudsher heggen met bomen, zowel knot als opgaande bomen. Dit pakket is bedoeld voor bomen die in een terrein staan dat als landbouwgrond in gebruik is, zoals solitaire bomen en knotbomen. Maar geeft ook weer hoe bomen in heggen beheerd worden.

Beheereisen (zie lijst beheeractiviteiten in CGBD)

- Minimaal 5% tot maximaal 40 % van de beheereenheid is gesnoeid in de periode 15 juli van het vorige kalenderjaar tot 15 maart van dit kalenderjaar. Het overige deel wordt in stand gehouden [22]
- Snoei- en of maaiafval is verwijderd [24]
- Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7]

Aanvullende beheervoorschriften

- Dit pakket is bedoeld voor bomen die in een terrein staan dat als landbouwgrond in gebruik is, zoals solitaire bomen en knotbomen.
- Voor solitaire opgaande bomen geldt: voor jonge bomen geldt gemiddeld eenmaal per 5 jaar een begeleidingssnoei, en oudere bomen gemiddeld eenmaal per 10 jaar. Bij oudere bomen kan het snoeien zich beperken tot het verwijderen van dood hout (indien noodzakelijk en gelet op de verkeersveiligheid). Na het snoeien is de grootte van de kroon minimaal 2/3 van de totale hoogte van de boom.
- Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan. Pleksgewijze mechanische bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en Jacobskruiskruid (alleen in nieuwe elementen) kan indien nodig worden toegepast.
- Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier mogen via uitgraven en mechanische behandeling worden bestreden.
- Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.
- Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element.
- Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid.
- De bomen mogen niet worden beschadigd door vee. Jonge bomen in een weiland (boomdijk) zijn voorzien van een boomkorf of zijn uitgerasterd. Het raster mag niet aan het element bevestigd worden.

Pakket

- Boom op landbouwgrond

Doelsoorten Droge dooradering Maasheggen

Soort	Leefgebied	Ecotoop
akkerleeuwenbek	Az,Dv,M	A,Ar,Be
bleekgele hennepnetel	Az,Dv,M	A,Ar,Be
bolderik	Az,Dv,M	A,Ar
glad biggenkruid	Az,M	A,Ar,Be
grote leeuwenklauw	M	A,Ar,Be
klavervreter	Ak,G,M	D,G,Gr,Be
korenbloem	Az,Dv,M	A,Ar,Be
korensla	Az,Dv,M	A,Ar
rapunzelklokje	G,M	D,Gr,G,Be
spiesleeuwenbek	Ak,M	A,Ar
stinkende kamille	Ak,M	A,Ar
veldgerst	Ak,G,M	G,Gr,Be
wilde averuit	G,M	G,Gr
wilde ridderspoor	Az,M	A,Ar
geelgors	Az,Dv,M	B,Br,H,S,Bo
grauwe klauwier	M	
grote lijster	Dv,M	Br,H,Bo
ransuil	Dv,M	B,Br,H,S,Bo
steenuil	Lv,G,Ak,Az,Dv,M	Bou,Br
houtduif	Az,Dv,M	B,Br,H,S,Bo
zomertortel	Dv,M	B,Br,H,S,Bo
braamsluiper	M,Dv	H,S,Bo
torenvalk	Lv,G,Ak,Az,Dv,M	B,Br,H,Bo
gekraagde roodstaart	M,Dv	Bou,St,Bo
ringmus	Az,Dv,M	Bou,H,St
spotvogel	Dv,M	B,Br,H,S,Bo
bunzing	Lv,G,Ak,Az,Dv,M	Bo,H,St,R
das	Az,Dv,M	Bo,H,St,R,G,Gr,A
hemelijfn	Lv,G,Ak,Az,Dv,M	Bo,H,St,R
ondergrondse woelmuis	Dv,M	St,H,Bo,R
waterspitsmuis	Lv,G,Ak,Dv,M	S,P
wezel	Lv,G,Ak,Az,Dv,M	Bo,H,St,R
alpenwatersalamander	Dv,M	P,S
boomkikker	Dv,M	P,St
kamsalamander	Dv,M	P,S
poelkikker	Dv,M	P,S
vinpootsalamander	M	P,S
bruine eikenpage	Dv	St,Bo
sleedoornpage	M	St